

ชื่อ นั้น สำคัญ ไหม

บุคคลจะชื่อว่าชิวกหรืออชิวก คงตายเท่ากัน ถึงจะชื่อ
ธนปาลีหรือธนปาลี ก็เป็นทุกคตะได้เหมือนกัน ถึงจะชื่อ
บันถกะหรือ อบันถกะ ก็หลงทางได้เหมือนกัน ชื่อเป็นเพียง
บัญญัติสำหรับเรียกกันเท่านั้น ความสำเร็จเพราะชื่อมิได้มีเลย
แต่ความสำเร็จมิได้เพราะการกระทำเท่านั้น

ชื่อนั้นสำคัญไฉน

๔๖๐

การปฏิบัติธรรมให้สมควรแก่ธรรม ดูเหมือนว่าเป็นเรื่อง
ที่ส่วนกระแสโลก เพราะกระแสโลกมีลักษณะหมุนไปตามกิเลส คือ
โลภะ โทสะ และโมหะ จิตใจหมกมุ่นอยู่ในเบญจกามคุณทั้งหลาย
ทำให้ไม่สามารถหลุดจากวัฏจักรเหล่านี้ไปได้ ส่วนการปฏิบัติ
ธรรมเหมือนการทานยาขม จำต้องใช้ความอดทน และยึดมั่นใน
มโนปณิธานที่ตั้งใจเอาไว้ว่าจะสร้างบารมี ฝึกฝนตนเอง ให้มีกาย
วาจา ใจ สะอาดบริสุทธิ์เพื่อให้หลุดพ้นจากกิเลสอาสวะทั้งหลาย
การทำสมาธิเจริญภาวนาให้ใจผ่องใสอยู่เสมอ จะทำให้เรามี
กำลังใจในการสวณกระแสกิเลสที่คอยบังคับธาตุธรรมเห็น จำ
คิด รู้ ของเราเอาไว้ จะทำให้เรามีชัยชนะในการสร้างบารมีไป
ทุกภพทุกชาติตราบกระทั่งถึงที่สุดแห่งธรรม

มีธรรมภาษิตที่ปรากฏอยู่ใน อรรถกถาชาดกนิทเทสชาดก
ความว่า

“บุคคลจะชื่อว่าชิวกหรืออชิวก คงตายเท่ากัน ถึงจะชื่อ
ธนปาลีหรืออธนปาลี ก็เป็นทุกข์ตะได้เหมือนกัน ถึงจะชื่อ
ปันถกะหรืออปันถกะ ก็หลงทางได้เหมือนกัน ชื่อเป็นเพียง
บัญญัติสำหรับเรียกกันเท่านั้น ความสำเร็จเพราะชื่อมิได้มีเลย
แต่ความสำเร็จมิได้เพราะการกระทำเท่านั้น”

ปัจจุบันนี้ มีค่านิยมเกี่ยวกับการเปลี่ยนชื่อของตัวเองใหม่

ชื่อ นั้น สำคัญ ไฉน

๔๖๑

เพื่อให้รู้สึกวาทันยุคทันสมัย มีการเปลี่ยนอักขระให้ตรงกับวัน
เดือนปีที่เกิดบ้าง ด้วยคิดว่าจะได้เป็นมงคล บางท่านถูกหมอดู
ทักว่าชื่อของตัวเองเป็นกาลกิณี จะทำให้เกิดอุบัติเหตุถึงขั้นเสียชีวิต
และทรัพย์สินได้ ต้องไปเปลี่ยนชื่อใหม่ จึงจะเป็นมงคล หรือ
บางคนก็เปลี่ยนชื่อเป็นภาษาต่างประเทศบ้าง ปัญหาการเปลี่ยน
ชื่อใหม่นี้ เคยเกิดขึ้นในสมัยพุทธกาลเหมือนกัน

*ในสมัยพุทธกาล สามิภรรยาคนหนึ่งเมื่อแต่งงานกันแล้ว
ก็ได้พยานรักเป็นลูกชาย จึงตั้งชื่อให้ลูกว่า **ปาปกะ** ซึ่งแปลว่า
คนบาป เพราะยังนับถือความเชื่อเก่าๆ อยู่ว่า ถ้าหากตั้งชื่อที่
เป็นมงคลแก่ลูกชายคนโต ลูกอาจไม่ปลอดภัย อาจถูกอมนุษย์
หรือภูตผีปีศาจมาทำร้ายถึงขั้นเสียชีวิตได้

เพราะฉะนั้น หนูน้อยปาปกะเมื่อได้ชื่ออันไม่เป็นมงคลแล้ว
ก็มักจะถูกเพื่อนๆ คอยล้อเลียนเป็นประจำ ครั้นเติบโตขึ้น ก็ได้
ตัดสินใจบวชถวายชีวิตในพระพุทธศาสนา เมื่อบวชแล้วพระ-
อุปัชฌาย์อาจารย์ก็ยังตั้งฉายาให้ว่า ปาปโก เหมือนเดิม เมื่อถูก
เพื่อนสทรรวมิกเรียกชื่อว่า มาเถิดอาวุโส ปาปกะ หยุดเถิด อาวุโส
ปาปกะ ก็คิดว่า ผู้ที่มีชื่อว่า ปาปกะ เขากล่าวกันว่า ลามก เป็น

ชื่อนั้นสำคัญไฉน

๔๖๒

ตัวกาลกิณีเราต้องให้พระอุปัชฌาย์หาชื่อที่เป็นมงคลอย่างอื่น
จึงเข้าไปปรึกษาพระอุปัชฌาย์ว่า ชื่อของผมไม่เป็นมงคลเอา
เสียเลย ขอพระอุปัชฌาย์เมตตาตั้งชื่อที่เป็นสิริมงคลให้กระผม
ด้วยเถิด กระผมจะได้ไม่ถูกเพื่อนสทรรหมักล้อเลียน

พระอุปัชฌาย์ก็แนะนำว่า ชื่อเป็นเพียงบัญญัติสำหรับ
เรียกกันเท่านั้น ท่านไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนชื่อใหม่ก็ได้ คนจะดี
หรือเลว จะโง่หรือฉลาด ไม่ได้ขึ้นอยู่กับชื่อ แต่ขึ้นอยู่กับคุณธรรม
ความดี อยู่ทำการกระทำของบุคคลนั้นต่างหาก ความสำเร็จไม่ได้
ขึ้นอยู่กับชื่อ แต่ขึ้นอยู่กับความเพียรพยายาม เธอจงพอใจในชื่อ
ของตนเถิด

เมื่อพระอุปัชฌาย์ไม่ยอมเปลี่ยนชื่อใหม่ให้ ปาปกฤษุก็
ยังคงอ่อนน้อมและยืนกรานที่จะเปลี่ยนชื่อใหม่ให้ได้ ชาวนี้จึง
เกิดแพร่กระจายไปในหมู่สงฆ์ ภิกษุสงฆ์จึงนำเรื่องนี้มาสนทนา
กันในโรงธรรมสภา เมื่อพระบรมศาสดาเสด็จมาถึง ตรัสถาม
เรื่องที่ภิกษุสงฆ์กำลังคุ้ยค้ำเอาไว้ ครั้นทรงทราบแล้ว จึงตรัสว่า
“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย มิใช่แต่ในบัดนี้เท่านั้น ที่ปาปกฤษุปรารณา
จะเปลี่ยนชื่อใหม่ แม้ในกาลก่อน เธอก็ปรารณาจะเปลี่ยนชื่อ
ของตัวเองใหม่เหมือนกัน” จากนั้นทรงนำเรื่องในอดีตมาเล่าให้
ภิกษุสงฆ์ฟังว่า

ชื่อนั้นสำคัญไฉน

๔๖๓

ในอดีตกาล พระโพธิสัตว์เป็นอาจารย์ติศาปาโมกข์ ทำหน้าที่สอนมนต์ให้กับมาณพ ๕๐๐ คน ในเมืองตักสิลา มีลูกศิษย์คนหนึ่งของท่าน พ่อแม่ตั้งชื่อให้ว่า ปापกะ เมื่อรู้เพียงสาแล้วไม่พอใจชื่อที่พ่อแม่ตั้งให้ จึงหาโอกาสที่จะเปลี่ยนอยู่หลายครั้งแต่เพื่อน ๆ หรือคนรู้จักมักคุ้นก็เรียกชื่อนี้กันจนคุ้นปากเสียแล้ว พอมามอบตัวเป็นลูกศิษย์ เล่าเรียนมนต์กับท่านอาจารย์ติศาปาโมกข์ ก็อยากได้ชื่อที่เป็นสิริมงคลบ้าง เลยเข้าไปขอให้อาจารย์ตั้งชื่อให้ใหม่

อาจารย์เป็นคนฉลาด แทนที่จะกล่าวห้ามลูกศิษย์ไม่ให้เปลี่ยนชื่อตรงๆ ก็เกรงว่าลูกศิษย์จะไม่พอใจ จึงได้แนะนำว่าให้ลองออกเดินทางไปแสวงหาชื่อที่คิดว่าเป็นมงคลตามชนบทสักอาทิตย์หนึ่งดูก่อน ถ้าคิดว่าชื่อไหนเป็นมงคลแล้ว ก็จดจำเอาไว้ และให้นำมาบอก อาจารย์จะทำพิธีเปลี่ยนชื่อให้ใหม่

มาณพหนุ่มดีใจมากที่จะได้ชื่อใหม่ จึงรีบกลับไปที่พักตระเตรียมเสบียง แล้วออกเดินทางท่องเที่ยวไปตามพระนครและชนบททันที ระหว่างทาง มาณพเจอชายคนหนึ่งชื่อว่า **ชีวกะ** แปลว่าบุญรอด ตายลงเพราะโรคร้าย หมู่ญาติกำลังหามเขาไปที่ป่าช้าพอดี จึงถามว่า ชายผู้นี้ชื่ออะไร

หมู่ญาติตอบว่า “ชื่อว่าชีวกะ พ่อหนุ่ม” ชายหนุ่มสงสัย

ชื่อนั้นสำคัญไฉน

๔๖๔

ว่า ในเมื่อเขาซื้อชื่อกะหมายถึงนายบุญรอด ทำไมเขาจึงไม่มีชีวิตรอดเหมือนชื่อตัวเองล่ะ

พวกญาติก็ตอบว่า จะซื้อว่าบุญรอดหรือไม่รอด ก็ไม่รอดพ้นจากความตายทั้งนั้น ชื่อเป็นเพียงบัญญัติสำหรับเรียกกันเท่านั้น ซึ่งครั้งแรกที่มาณพหนุ่มได้ฟังชื่อนี้ ก็อยากได้พอดิ แต่เมื่อได้เห็นได้ฟังแล้ว รู้สึกว่าलगไม่ดีเสียแล้ว ชักไม่ค่อยเป็นมงคล จึงเดินทางไปหาชื่อใหม่ เมื่อเดินทางต่อไป พร้อมกับความคิดที่จะเปลี่ยนชื่อให้ตัวเองอย่างไรดี ในที่สุดก็สรุปว่าตนอยากกลายเป็นเศรษฐี ถ้าฉันเศรษฐีก็ต้องมีชื่อเกี่ยวกับความมั่งมี จึงจะเป็นสิริมงคล เลยตั้งชื่อให้ตัวเองว่า **ธนบาล**

ในระหว่างทางเห็นพวกนายทุน กำลังเขียนดินางทาสีชื่อว่า ธนปาลี ด้วยเชือกที่ประตู่ เพราะว่านางไม่ยอมจ่ายดอกเบี้ยมาณพหนุ่มเกิดความสงสัย ก็เลยถามว่า ในเมื่อนางชื่อธนปาลี แล้วทำไมจึงไม่มีทรัพย์ให้กับพวกท่านล่ะ พวกนายทุนตอบว่า ชื่อธนปาลีเป็นเพียงการสมมติกันขึ้นมา แต่นางยากจน แม้เพียงดอกเบี้ยจะใช้คืนก็ไม่มี จะชื่อธนปาลีหมายถึงคนมั่งมีก็ดี จะชื่อธนปาลี หมายถึงคนจนก็ดี ต่างก็เป็นคนเข็ญใจได้ทั้งนั้น

มาณพหนุ่มฟังแล้วเกิดได้คิด ก็เลยลุ่มเลิกความคิดว่าจะชื่อธนบาล แต่ยังไม่ลดละความตั้งใจที่จะหาชื่อที่เป็นมงคล

ชื่อนั้นสำคัญไฉน

๔๖๕

เขาออกเดินทางต่อไปเรื่อยๆ พร้อมกับขบคิดหาชื่อเป็นร้อยละชื่อที่เดียว บังเอิญว่าไปพบคนแปลกหน้า ซึ่งกำลังหลงทาง พอตัวเองบอกหนทางแล้ว จึงอยากตั้งชื่อว่า **ปันถกะ** แปลว่าผู้ชำนาญในเส้นทาง แต่ก่อนจากกัน ได้ไต่ถามคนหลงทางว่าชื่ออะไร เพื่อว่ามีโอกาสพบกันครั้งต่อไป จะได้ทักทายกันได้ถูกต้อง พอทราบชื่อปันถกะเท่านั้นแหละ มาณพหนุ่มก็อิงไปชั่วคราว พร้อมกับสอนตัวเองว่า จะชื่อปันถกะหรืออปันถกะก็หลงทางได้เหมือนกัน จึงรู้สึกปล่อยวางในเรื่องที่จะตั้งชื่อใหม่

จากนั้นก็เดินทางกลับไปหาพระโพธิสัตว์ กราบเรียนท่านอาจารย์ว่าธรรมดาคนเราถึงจะชื่อว่าชีวกรหรืออชีวกรคงตายเท่ากันถึงจะชื่อ ธนปาลี หรืออธนปาลี ก็เป็นมหาบุคคลได้เหมือนกันถึงจะชื่อปันถกะหรืออปันถกะก็หลงทางได้เหมือนกัน ชื่อเป็นเพียงบัญญัติสำหรับเรียกกันเท่านั้น ความสำเร็จเพราะชื่อ มิได้มีเลย ความสำเร็จมิได้เพราะการกระทำเท่านั้น พอทันทีเรื่องชื่อสำหรับกระผม กระผมขอใช้ชื่อปาปกะตามเดิมดีกว่า

เราจะเห็นว่า ชื่อเป็นเพียงสรรพนามใช้เรียกขานกันเท่านั้นเอง ชื่อที่พ่อแม่ตั้งให้แล้ว ไม่จำเป็นจะต้องไปเสียเวลาเปลี่ยนใหม่ การไม่เปลี่ยนชื่อใหม่ นอกจากจะได้ชื่อว่าไม่หลงไปตามกระแสนิยม ไม่มกมายในเรื่องฤกษ์ยาม ไม่เอาชื่อตัวเองมา

ชื่อ นั้น สำคัญ ไฉน

๔๖๖

ทำให้ตัวลับสนแล้ว ยังเป็นการแสดงความเคารพต่อพ่อแม่ที่ตั้งชื่ออันทรงเกียรติให้กับเราอีกด้วย ให้พอใจในชื่อที่เราได้อยู่ หากไม่จำเป็นก็ไม่ต้องไปเปลี่ยนชื่อใหม่ให้ยุ่งยากเสียเวลา เอาเวลาไปทำเรื่องที่เป็นประโยชน์ คือสั่งสมบุญเพิ่มเติมให้กับตัวเองเอาไว้มากๆ จะดีกว่า เพราะการจะประสบความสำเร็จในชีวิตหรือไม่นั้น อยู่ที่ได้เคยสั่งสมบุญเก่ามาดีหรือไม่ อีกทั้งจะชื่ออะไรก็ตาม ถ้าเราหมั่นคิด พูด ทำแต่สิ่งที่ดีๆ ทำความดีจนคุ้น แล้วความเป็นสิริมงคลก็จะบังเกิดขึ้นกับเราเอง

